

Wiadomości Diecezjalne

LUBELSKIE

Akta Stolicy Apostolskiej.

Konstytucja Apostolska, mocą której udziela się odpust roku świętego 1933 — 1934 zakonnikom i innym osobom, które powstrzymuje stała przeszkoda od pielgrzymki do Rzymu. Przytem są nadane odpowiednie pełnomocnictwa, dotyczące rozgrzeszenia i zamiany ślubów.

PIUS BISKUP

Sługa Sług Bożych.

Na wieczną rzecz pamiątkę.

Wiemy o tem, że wielu jest takich, którzy są w takim położeniu, że nie mogą w ciągu roku świętego udać się w pielgrzymce do Rzymu. Należą tu ci, którzy poświęcili się służbie Bożej w murach klasztoru, chorzy i ci, którzy pozostają w mocy nieprzyjaciół albo za kratami więzienia.

Mając dla wszystkich ludzi ojcowskie uczucia, pragniemy, aby i ci mogli skorzystać ze skarbnicy Kościoła, otwartej z powodu jubileuszu. Tembardziej tego sobie życzymy, gdyż wierzymy, że tyle modlitw i zadośćuczynień, zanoszonych do Boga na całym świecie, szczególnie przez ludzi niewinnych, albo cierpiących, musi sprowadzić na rodzaj ludzki obfite łaski Boże i szczęśliwsze czasy.

Udzielamy zaś tego Naszego zezwolenia tylko osobom niżej wymienionym:

I. Naprzód wszystkim zakonnikom, które mieszkają w klasztorach i mają klauzurę, także probantkom, postulantom, nowicjuszkom i tym, które z powodu pracy pedagogicznej, lub z innego słusznego powodu mieszkają w klasztorze przynajmniej przez większą część roku. Nie stanowią wyjątku i niewiasty, które mieszkają w klasztorze i wychodzą zeń dla celów służbowych lub dla kwestowania.

II. Wszystkim siostronom, składającym śluby proste, należącym do jakiejkolwiek kongregacji, papieskiej lub diecezjalnej, chociażby nie miały klauzury, a także ich nowicjuszkom, probantkom i wychowanicom, nawet tym, które są napół-internistki, ale nie eksternistkom, i innym osobom, jedzącym z nimi przy jednym stole i mieszkającym razem z nimi.

III. Także Oblatkom, czyli pobożnym niewiastom, żyjącym wspólnie, chociaż nie składającym ślubów, których zakłady są zatwierdzone na stałe lub na pewien czas przez zwierzchność kościelną, razem z ich nowicjuszkami, probantkami i wychowanicami i osobami wspólnie z nimi mieszkającymi, tak jak było powiedziano pod num. II.

IV. Wszystkim tercjarkom regularnym, które mieszkają wspólnie, pod jednym dachem, za zgodą władzy kościelnej, a także, jak wyżej, wszystkim z nimi mieszkającym.

V. Dziewczynkom i kobietom, mieszkającym w ochronkach lub bursach, nawet nie prowadzonych przez zakonnice, siostry, oblátky lub tercjarki.

VI. Anachoretom i pustelnikom, nie tym jednak, którzy, nie związani żadną klauzulą, wspólnie lub osobno żyją, zachowując przepisy Ordynarjusza lub inne pewne prawa, ale tym, którzy w stałej, chociaż czasem przerywanej klauzurze, prowadzą życie kontemplacyjne, należąc do jakiegoś zakonu, jak np. Trapiści, Kameduli i Kartuzi.

VII. Wszystkim wiernym obojga płci, którzy są w niewoli u wrogów albo w więzieniu, albo na wygnaniu lub deportacji albo w domach poprawczych, albo na ciężkich robotach; także wszystkim księżom lub zakonnikom, którzy są na pokucie w klasztorze lub w innym jakim zakładzie.

VIII. Wszystkim wiernym obojga płci, którzy, z powodu choroby lub słabego zdrowia, nie mogą w ciągu roku jubileuszowego udać się do Rzymu, albo w Rzymie odbyć przepisane nawiedzenia patriarchalnych bazylik; tym, którzy w szpitalach stale zajęci są pielęgowaniem chorych, bezinteresownie lub za wynagrodzeniem; którzy są zatrudnieni w domach poprawczych, jako nadzorcy lub wychowawcy; robotnikom, którzy codzienną pracą zarabiają na życie i nie mogą tej pracy na tyle godzin porzucić, wreszcie starcom, którzy przekroczyli siedemdziesiąty rok życia.

Zachęcamy tych wszystkich, aby, zbadawszy z żalem swoje przewinienia, oczyścili się z nich w Sakramencie Pokuty i z odnowioną gorliwością dążyli do doskonalszego życia; potem niech się posilą pobożnie Chlebem Anielskim i stąd zaczerpną siły do świętego wykonania powziętych postanowień; wreszcie niech pomodlą się według Naszej intencji, t. j. o wzrost Kościoła katolickiego, o wykorzenienie błędów, o zgodę dla panujących i pokój dla całej ludzkości.

Zamiast zaś nawiedzenia czterech rzymskich bazylik, niech wykonają inne dzieła pobożności i miłości bliźniego, które im wskaże Ordynarjusz sam, albo przez roztropnych spowiedników,

biorąc pod uwagę stan i zdrowie jednostki oraz okoliczności miejsca i czasu.

Więc tym wszystkim z pośród wyżej wymienionych, którzy:

szczerze skruszeni w ciągu Roku świętego dobrze się wyśpiewiadają i przyjmą Komunię św.; pomodlą się według naszej intencji,—spełnią zamiast nawiedzania bazylik inne dobre uczynki przepisane, albo, w razie niebezpiecznej choroby, zaczną przynajmniej wykonywać te dobre uczynki, —

udzielamy,—ufni w miłosierdzie Boga wszechmogącego i powagę św. Apostołów Piotra i Pawła,—najzupełniejszego odpustu całej kary, na którą za grzechy zasłużyli, pod warunkiem, że w pierw otrzymają w Sakramencie Pokuty ważne rozgrzeszenie. Ten odpust będą mogli uzyskać tak jakgdyby wypełnili wszystkie ogólne przepisy.

Będą też oni mogli tyle razy w ciągu Roku świętego uzyskać ten odust, ile razy spełnią przepisane im warunki.

Każdy z wyżej wzmienionych może wybrać sobie spowiednika aprobowanego przez Ordynarjusza. Temu spowiednikowi na mocy niniejszej Konstytucji dajemy władzę, aby mógł na spowiedzi jubileuszowej, nie tracąc innych pełnomocnictw, które posiadałby z innego tytułu, rozgrzeszać wyżej wymienione osoby tylko na spowiedzi sakramentalnej, od wszelkich cenzur i grzechów, nawet „speciali modo“ zarezerwowanych Stolicy Apostolskiej albo Ordynarjuszowi, wyjąwszy herezję formalną i zewnętrzną, nakładając na penitenta zbawienną pokutę i inne obowiązki, zgodnie z zasadami prawa i teologii moralnej. Oprócz tego, spowiednikowi, obranemu przez zakonnicę, dajemy władzę dyspensowania od wszelkich ślubów prywatnych, złożonych po uroczystej profesji, i które nie sprzeciwiają się regule zakonnej. Wyżej wymienieni spowiednicy mogą też zamieniać wszystkie śluby prywatne, nawet zaprzysiężone, Sióstr, należących do Kongregacji o ślubach prostych, Oblatek, Tercjarek regularnych, dziewcząt i kobiet, prowadzących życie wspólne, wyjąwszy te śluby, które są zastrzeżone Stolicy Apostolskiej, te, których dyspensa obróciłaby się na szkodę osób trzecich i te, których zamiana mniej powstrzymywałaby od grzechu niż sam ślub.

Zachęcamy też czcigodnych braci Biskupów i innych Ordynarjuszów, aby, za przykładem Naszej apostolskiej dobroci, udzielali aprobowanym spowiednikom władzę rozgrzeszania od wypadków rezerwowanych Ordynarjuszowi.

Ogłaszamy, że wszystkie postanowienia tego niniejszego pisma mają mieć wszędzie swoją moc i nic ich ważności nie może przeszkodzić. Odpisom albo streszczeniom tego pisma, także drukowanym, podpisanym przez publicznego natarjusza i zaopatrzonem w pieczęć dygnitarza kościelnego, należy się taka sama wiara, jaka i oryginałowi, gdyby komu był okazany.

Niech więc nikt z ludzi nie waży się naruszać, sprzeciwiać temu naszemu rozporządzeniu, gdyby zaś kto poważył się to

uczynić, niech wie, że ściągnie na siebie gniew Boga Wszechmogącego i św. Apostołów Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u św. Piotra, dnia 30 stycznia R. P. 1933, pontyfikatu Naszego jedenastego.

Kard. *Fr. Andrzej Frühwirth*
Kancelarz św. R. K.

Kard. *Wawrzyniec Lauri*
Większy Penitencjarz

Alfons Carinci, Protonotarjusz Apostolski.

Dominik Spolverini, Protonotarjusz Apostolski.

**Konstytucja Apostolska w sprawie zawieszenia odpustów
i upoważnień ze względu na rok wielkiego i powszechnego
jubileuszu od dnia 2 kwietnia 1933 r.
do dnia 2 kwietnia 1934 r.**

PIUS BISKUP

Sługa Sług Bożych,

Na wieczną rzecz pamiątkę.

Zawsze, w ciągu roku świętego, chrześcijanie, nawet ci, których dalekie przestrzenie łądów i mórz oddzielają od Stolicy Apostolskiej, ochoczo pośpieszali pojedynczo lub gromadnie do tego świętego miasta, nie tylko aby skorzystać z dobrodziejstw wielkiego jubileuszu, ale także, aby osobiście uczcić najwyższy autorytet katolicki. Chociaż w obecnych czasach wielu ludzi mogą powstrzymać od dalekich podróży trudne warunki ekonomiczne, jednak ufamy, że i w tym jubileuszu wezmą udział liczne rzesze, z wielkim pożytkiem swych dusz.

Jeżeli bowiem przybędą oni nie jako turyści, ale jako pielgrzymi, mając na celu zwiedzenie grobu Księcia Apostołów i świętych męczenników, oraz pamiątek religji naszych przodków to, bezwątpienia, przybywszy do Rzymu jako do swej drugiej ojczyzny, opuszczą go napełnieni duchem rzymskim, utwierdzeni w wierze katolickiej, zapaleni chrześcijańską miłością.

Pragniemy, aby dla wszystkich było jasnym, że to miasto święte, siedziba zastępcy Jezusa Chrystusa, jest pełnem źródłem bogactw duchowych i skarbnicą niewyczerpaną łask Bożych.

Pragniemy, aby tu spływały jaknajliczniejsze rzesze pielgrzymów, żądnych tych łask, i dlatego, zgodnie z rozporządzeniem Naszego poprzednika Syktusa IV, z roku 1473, który postanowił, że po ogłoszeniu jubileuszu wszystkie inne odpusty i upoważnienia, komukolwiek dane poza Rzymem „in utroque foro” mogą być zawieszane w ciągu roku świętego, — ogłaszamy to samo tem Naszem pismem, stosując jednak pewne ograniczenia, o których niżej będzie mowa.

Tak więc, Naszą powagą apostolską wszelkie odpusty, podobnie jak to czynili Nasi poprzednicy, zawieszamy na przeciąg

roku świętego wszędzie — nie wyłączając Wschodniego Kościoła. Tak samo upoważnienia, które były wykonywane w Naszym imieniu poza Rzymem, zawieszamy, wyjąwszy te, o których zaraz wspomnimy.

Mianowicie z pośród odpustów dla żywych, pozostawiamy w mocy następujące:

I. Odpusty „in articulo mortis“.

II. Odpust przywiązany do odmawiania na głos dzwonów modlitwy „Anioł Pański“ lub „Królowo Nieba“, albo gdyby tych modlitw nie można było odmówić, pięciu „Zdrowaś Marja“.

III. Odpusty przywiązane do czterdziestogodzinnego nabożeństwa.

IV. Odpusty, które zyskują ci, którzy towarzyszą kapłanowi niosącemu Najśw. Sakrament do chorego, albo którzy posyłają kogoś ze świecą dla towarzyszenia kapłanowi.

V. Odpust „toties quoties“ dla tych, którzy pobożnie nawiedzą kaplicę Porcjunkuli koło Assyżu.

VI. Odpusty nadane miejscom świętym w Palestynie. Odpusty te będą mogli pozyskać ci, którzy w roku jubileuszowym te miejsca nawiedzą. Zezwalamy na to w tej myśli, aby wierni w ciągu roku jubileuszowego pozyskali więcej łask duchowych w tych miejscach, które były sceną Boskiego Odkupienia.

VII. Także i odpust zupełny niedawno przez Nas udzielony tym, którzy któregokolwiek dnia nawiedzą pobożnie grotę w Lourdes, między 11 lutego 1933 r. a 11 lutego 1934 roku, albowiem w tym czasie będzie obchodzona pamiątka objawienia Niepokalanej Dziewicy, które miało tam miejsce przed 75 laty. Ponieważ w tym roku upływa dziewiętnaście wieków od Odkupienia rodzaju ludzkiego, więc jest rzeczą bardzo odpowiednią, aby chrześcijanie czcili również Bogarodzicę Dziewicę, którą Jezus Chrystus umierając ustanowił Matką wszystkich ludzi.

VIII. Odpusty, które zwykle nadają Kardynałowie, Nuncjusze, Arcybiskupi, Biskupi, Opaci, Prałaci „nullius“, Wikariusze i Prefekci Apostolscy w czasie uroczystej celebry.

Wszystkie inne odpusty zupełne lub częściowe, udzielone przez Stolicę Apostolską, albo przez kogo innego, na mocy samego prawa, lub specjalnego indultu, przez cały rok święty nie mogą być nigdzie aplikowane żywym, lecz tylko umarłym. Oprócz tego na mocy niniejszego pisma rozkazujemy, aby oprócz odpustu jubileuszowego i wyżej wymienionych, nikt nie ważył się ogłaszać w jakikolwiek sposób żadnych odpustów i to pod karą ekskomuniki „ipso facto“ oraz innych kar, zależnie od woli Ordynariuszów.

W tym samym celu, w którym zawiesiliśmy wszelkie odpusty, zawieszamy również na czas Wielkiego Jubileuszu wszystkie upoważnienia i indulty, pozwalające na zdejmowanie cenzur, dyspensowanie od ślubów i ich zamianę, dyspensowanie od nieważności lub przeszkód, komukolwiek udzielone poza Rzymem.

Jednakże ustanawiamy następujące wyjątki:

I. Z tych samych przyczyn, z których pozostawiliśmy w mocy niektóre odpusty, pozostawiamy także w mocy niektóre upoważnienia, dane niedawno spowiednikom w Palestynie i Lourdes, tym mianowicie spowiednikom w Palestynie, którzy są zatwierdzeni przez Delegata Apostolskiego albo przez Ordynariuszów, i tym spowiednikom w Lourdes, którzy są zatwierdzeni przez Biskupa Tarbes i Lourdes.

Udzielamy tego przywileju tym, którzy pobożnie nawiedzą miejsca święte Palestyny, albo grotę Massabielle, ale zastrzegamy, że ktokolwiek w ciągu Roku świętego uzyska zezwolenie od cenzury w Rzymie, Palestynie albo Lourdes, to nie będzie mógł poraz drugi uzyskać tego zwolnienia inaczej, jak według przepisów prawa.

II. Pozostają w mocy wszelkie upoważnienia w jakikolwiek sposób udzielone przez kodeks prawa kanonicznego.

III. Pozostają również w swej mocy wszystkie pełnomocnictwa „pro foro externo” dane przez Stolicę Apostolską Nuncjuszom, Internuncjuszom, Delegatom Apostolskim oraz Ordynariuszom, Przełożonym Zakonów i większych Kongregacyj w stosunku do ich podwładnych.

IV. Nie zawieszamy także tych upoważnień, które daje zwykle św. Penitencjara Ordynariuszom lub spowiednikom „pro foro interno”. Pozostają one w swej mocy także i poza Rzymem, ale mogą z nich korzystać tylko ci penitenci, którzy, według zdania Ordynariusza lub spowiednika, nie mogą bez wielkiej trudności udać się do Rzymu.

Cokolwiek ten dekret zawiera, to ma być stałym, prawomocnym i ważnym, bez względu na wszelkie trudności.

Egzemplarze albo wyciągi z tego dekretu, podpisane przez notariusza publicznego i zaopatrzone w pieczęć jakiegoś dygnitarza kościelnego, mają mieć taką samą moc, jaką posiada oryginał tego dekretu, jeżeli jest okazany komu.

Niech więc nikt nie waży się to rozporządzenie Nasze naruszać albo zuchwale jemu się przeciwstawiać; gdyby zaś to ktoś uczynił, niech wie, że ściągnie na siebie gniew Boga wszechmogącego i świętych Apostołów Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u św. Piotra, dnia 30 stycznia R. P. 1933, pontyfikatu Naszego jedenastego.

Kard. *Fr. Andrzej Frühwirth*
Kancierz Św. Rz. K.

Kard. *Wawrzyniec Lauri*
Większy Penitencjarz

Alfons Carinci, Protonotarjusz Apostolski.
Dominik Spolverini, Protonotarjusz Apostolski.

Konstytucja Apostolska, która nadaje nadzwyczajne pełnomocnictwa penitencjarzom i innym spowiednikom rzymskim w ciągu powszechnego i wielkiego jubileuszu od dnia 2 kwietnia 1933 r. do dnia 2 kwietnia 1934 r.

PIUS BISKUP

Sługa Sług Bożych

Na wieczną rzeczę pamiętkę.

Naznaczywszy, ze szczególnego natchnienia Bożego, Rok święty nadliczbowy i wielki powszechny Jubileuszowy dla uczczenia dziewiętnastowiekowej pamiętki Odkupienia rodzaju ludzkiego, pragniemy gorąco aby mieszkańcy Rzymu i ci, którzy tu przybędą z tego powodu, nie odczuwali braku niczego, co dotyczy oczyszczenia sumień i odzyskania łaski Bożej.

Uważamy więc za stosowne w tym roku, idąc za przykładem naszych poprzedników, zwiększyć i pomnożyć władzę spowiedników rzymskich. aby ci, których dusze są dotknięte ciężką chorobą, mogli łatwiej odzyskać zdrowie duchowe.

Tak więc ogłaszamy te postanowienia, dotyczące nadzwyczajnych pełnomocnictw danych w roku jubileuszowym spowiednikom w Rzymie. Postanowienia te wydajemy z własnej inicjatywy na mocy pełnej władzy apostolskiej.

Ukochanemu Synowi Naszemu Kardynałowi Penitencjarzowi Więszemu polecamy, aby oprócz obecnie istniejących penitencjarzy mniejszych zwyczajnych i nadzwyczajnych trzech bazylik: Laterańskiej, Watykańskiej i Liberjańskiej, ustanowił także na cały Rok święty podobnych penitencjarzy dla bazyliki św. Pawła za murami, a także, aby naznaczył jaknajliczniejszych innych spowiedników dla tych czterech bazylik i dla wszystkich innych kościołów rzymskich, zwłaszcza dla kościołów przeznaczonych dla różnych narodowości.

Tym penitencjarzom mniejszym, czy to zwyczajnym, czy to nadzwyczajnym, czy już naznaczonym, czy tym, którzy dopiero będą naznaczeni przez ukochanego Syna Naszego Kardynała Penitencjarza Więszego, dajemy tę władzę, aby w ciągu Roku świętego mogli na spowiedzi sakramentalnej i tylko osobiście rozgrzeszać penitentów ze wszelkich cenzur i grzechów, nietylko zarezerwowanych przez prawo Papieżowi lub Ordynarjuszowi, ale także i od cenzur „ab homine“. To jednak rozgrzeszenie nie będzie miało mocy „in foro externo“.

Ale, przy korzystaniu z tego pełnomocnictwa, niech przestrzegają następujące warunki:

I. Jeżeli chodzi o jakąś cenzurę zastrzeżoną Papieżowi osobiście, albo Stolicy Apostolskiej „specialissimo modo“, to będą mogli ją zdjąć tylko w okolicznościach przewidzianych w kan. 2254 kodeksu prawa kanonicznego. Jeżeli chodzi o wypadek za-

strzeżony Stolicy świętej według normy dekretu św. Penitencjarji Apostolskiej z dnia 16 listopada 1928 r. (cfr. Acta Apost. Sedis. vol. XX, pag. 398), to będą mogli rozgrzeszyć penitenta tylko w okolicznościach, o których mówi kan. 900. Na mocy tegoż dekretu, po otrzymaniu rozgrzeszenia pozostaje obowiązek skomunikowania się ze św. Penitencjarją i wypełnienia jej wskazówek.

II. Jeżeli wpadnie publicznie w ekskomunikę „speciali modo“ zastrzeżoną Stolicy świętej jaki Biskup, mający zwyczajną jurysdykcję „in foro externo“, albo większy przełożony zakonu, to wolno go rozgrzeszyć, tylko w okolicznościach, o których mówi kan. 2254.

III. Jeżeli przyjdą do spowiedzi heretycy lub schizmatycy, którzy publicznie szerzyli swoje błędy, to wolno ich rozgrzeszyć tylko wtedy, kiedy, odrzekłszy się przynajmniej przed tym samym spowiednikiem herezji lub schizmy, naprawią też jak się należy zgorszenie, albo przyrzekną je skutecznie naprawić. Jeżeli będzie chodziło o tych, którzy urodzili się w herezji i będą wątpliwości co do faktu lub ważności ich chrztu, to tacy penitenci powinni przed rozgrzeszeniem zgłosić się do ukochanego Syna Naszego Kardynała Wikarego Rzymu.

IV. Tych, którzy należeli, chociażby potajemnie, do zakazanych sekt masońskich lub temu podobnych, można tylko wtedy rozgrzeszyć, jeżeli dopełnią następujących warunków: Mają odrzec się przynależności do sekty przynajmniej wobec samego spowiednika. Mają naprawić zgorszenie i zaprzestać wszelkiej współpracy lub poparcia względem swej sekty. Mają zadunucjować kapłanów lub zakonników, należących do sekty, według przepisu kan. 2336 § 2. Mają doręczyć spowiednikowi, w celu odesłania do św. Oficjum, wszelkie książki, rękopisy i odznaki, mające związek ze sektą, o ile takowe mają u siebie, albo przynajmniej, jeżeli do tego będą ważne i słuszne powody, mają sami osobiście zniszczyć te przedmioty. Jeżeliby zachodziły trudności w wykonaniu tych warunków, to penitenci powinni przynajmniej szczerze obiecać, że spełnią je jaknajprędzej, kiedy tylko będą mogli. Ponadto należy na nich włożyć, według miary przewinień, ciężką pokutę i nakazać im częstą spowiedź.

V. Jeżeli kto nabył dobra albo prawa kościelne bez upoważnienia, to nie może być rozgrzeszony, zanim tych dóbr nie zwróci, albo zanim nie porozumie się w tej sprawie z Ordynariuszem lub ze Stolicą Apostolską, albo zanim przynajmniej nie przyrzeknie szczerze prosić o załatwienie tej sprawy. Przepis ten nie stosuje się do tych miejsc, co do których już Stolica Apostolska inaczej rozporządziła.

VI. Ciż sami penitencjarze mogą ze słusznej przyczyny zamienić wszelkie śluby prywatne, nawet zaprzysiężone, na inne dobre uczynki. Mogą także dla ważnych przyczyn zamieniać na inne dobre uczynki ślub czystości doskonałej i dozgonnej, uczyniony publicznie w profesji zakonnej prostej lub uroczystej, jeżeli już penitent otrzymał przedtem zwolnienie z innych ślubów,

wynikających z tejże profesji, oprócz ślubu czystości. Nigdy jednak nie mogą dyspensować od celibatu tych, którzy doń są obowiązani z powodu święceń, chociażby byli sprowadzeni do stanu świeckiego. Niech też powstrzymają się od rozwiązywania ślubów ze szkodą dla osób trzecich, o ile niema wyraźnej zgody tych ostatnich. Ślub nie grzeszenia lub inny pokutniczy ślub niech zamieniają na takie dobre uczynki, które podobnie jak ten ślub ochraniają od grzechu.

VII. Mogą dyspensować tylko „in foro conscientiae et sacramentali“ od wszelkich „irregularitates“, pochodzących z ukrytego występku; także od „irregularitas“, o której mówi kan. 985, 4°, ale tylko w tym celu, aby penitent mógł wykonywać święcenia już przyjęte, bez niesławy lub zgorzenia.

VIII. Mogą też dyspensować tylko „pro foro conscientiae et sacramentali“ od ukrytej przeszkody pokrewieństwa w trzecim albo drugim bocznym stopniu nawet dotyczącym pierwszego, która wypływa z nielegalnego narodzenia, ale tylko dla uczynienia ważnem małżeństwa już zawartego.

IX. Mogą też dyspensować, nawet przed ślubem, od ukrytej przeszkody występku, jednak tylko wtedy, kiedy żadna ze stron nie knuła spisku. Jeżeli dispensa będzie dana po ślubie, to należy zobowiązać małżonków do prywatnego odnowienia zgody według Kan. 1136. W jednym i w drugim wypadku należy nałożyć na penitenta ciężką i długą pokutę.

X. Co się tyczy odwiedzania czterech bazylik, to penitencjarze mogą dyspensować tych, którzy nie mogą należycie odbyć odwiedzań, albo od odwiedzania jednej bazyliki, zamieniając to, jeżeli możliwe, na odwiedzenie innego kościoła, albo też mogą ograniczyć liczbę odwiedzań. Jeżeli kto, będąc chory albo mając inną słuszną przeszkodę, nie może odwiedzić tych bazylik, to spowiednik może im te odwiedzania zamienić na inne dobre uczynki, możliwe dlań do spełnienia. Jednakże penitencjarze obciążą swe własne sumienia, jeżeli lekkomyślnie i bez dostatecznej przyczyny będą zwalniać wiernych od tych odwiedzań. Jeżeli zaś komu dadzą dispensę, niech go jednak nie zwalniają od modlitw na Naszą intencję, które są przepisane przy nawiedzaniu bazylik i które mogą być od tego nawiedzania oddzielone; tylko chorym można zmniejszyć ilość tych modlitw.

XI. Niech nikogo nie zwalniają, nawet tego, kto nie ma koniecznej materji, od obowiązku spowiedzi. Nie wystarcza w tym wypadku spowiedź nieważna lub spowiedź wielkanocna.

XII. Nie godzi się zamienić Komunii św. na inne dobre uczynki, wyjąwszy wypadek, gdy chodzi o chorego, który w żaden sposób nie może przyjąć Komunii św.; wystarcza dla uzyskania Jubileuszu Komunja św. przyjęta jako wiatyk, ale nie wystarcza Komunja Wielkanocna.

XIII. Te wszystkie pełnomocnictwa dajemy nietylko penitencjarzom, których wymieniliśmy na początku tego pisma, ale także Prałatom św. Penitencjarji; wszystkim urzędnikom św. Pe-

nitencjarji, którzy mają aprobatę do spowiadania w Rzymie; wszystkim proboszczom rzymskim; rektorom i spowiednikom kościołów narodowych, zatwierdzonych przez wikarjat, i oprócz tego niektórym spowiednikom, którzy będą naznaczeni dla większych kościołów rzymskich, nad których konfesjonałami ma być umieszczona tablica z napisem: „Penitencjarz Świętego Jubileuszu“.

Oprócz tego, aby dogodzić zakonnikom, rozciągamy powyższe pełnomocnictwa także na niektórych spowiedników, należących do zakonów i kongregacyj, mianowicie na niektórych z tych spowiedników, którzy są zatwierdzeni przez swych przełożonych do spowiadania tylko podwładnych według kan. 518 i 514 § 1;— jest rzeczą zwierzchnika zakonnego w każdym domu naznaczyć jednego lub dwóch: jednak ci na mocy jedynie tego naznaczenia nie będą mogli korzystać z powyższych pełnomocnictw względem wiernych nie należących do domu ani do zakonu.

XIV. Penitencjarze mogą korzystać z tych pełnomocnictw w stosunku do wszystkich wiernych, należących do Kościoła Zachodniego lub Wschodniego, którzy będą się u nich spowiadać, mając szczerą intencję zyskania odpustu jubileuszowego.

Mogą jednak skorzystać z prawa rozgrzeszenia od grzechów i cenzur kościelnych a także zwalniania z „irregularitas“ tylko raz jeden w stosunku do tego samego penitenta, a mianowicie wtedy, kiedy ten po raz pierwszy zyskuje odpust jubileuszowy.

Z innych zaś upoważnień,—naprzykład z prawa skracania albo zamiany nawiedzań według punktu X, — będą mogli nawet wiele razy korzystać względem tego samego penitenta.

XV. Będą mogli korzystać z tych pełnomocnictw także i poza kościołem, do którego należą, jeżeli czasem zdarzy się, że będą w innym kościele spowiadać, zachowując kan. 968 — 910, i za zgodą rektorów kościołów. Niech jednak baczą, i to pod grzechem ciężkim, aby nie obsługiwali innych kościołów, zaniedbując własny.

Ponieważ zaś w tym roku świętym potrzeba dla większej korzyści dusz, aby było jaknajwięcej pracowników, nadajemy nadzwyczajne upoważnienia wszystkim spowiednikom zatwierdzonym na rok bieżący przez ukochanego syna Naszego Kardynała Wikarjusza, a także wszystkim spowiednikom zakonnym, zatwierdzonym przez ich przełożonego do spowiadania zakonników i osób, które w klasztorze spędzą dzień i noc. Te jednak upoważnienia nie mogą sięgać dalej niż granice czasu, miejsca i osób, wyrażone w aprobacie.

1. Mogą rozgrzeszać tylko osobiście i tylko na spowiedzi sakramentalnej swoich penitentów od wszelkich grzechów i cenzur, nawet „speciali modo“ zastrzeżonych przez prawo Stolicy świętej albo Ordynarjuszowi, byleby te cenzury nie były publiczne, nakładając jednak zbawienne pokuty i inne warunki, przepisane przez prawo i zachowując przy rozgrzeszaniu wskazówki i wyjątki przepisane dla mniejszych penitencjarzy pod num. IV.

2. Mogą dyspensować na spowiedzi sakramentalnej od wszelkich ślubów prywatnych, nawet zaprzysiężonych, zamieniając je dla słusznej przyczyny na inne dobre uczynki, za wyjątkiem tych ślubów, które przez kan. 1309 są zastrzeżone Stolicy Apostolskiej, także za wyjątkiem publicznych ślubów, złożonych w czasie święceń lub profesji zakonnej uroczystej lub prostej, i za wyjątkiem tych ślubów, których dyspensa obróciłaby się na szkodę osób trzecich albo mniej strzegłaby od grzechu niż sam ślub.

3. Mogą dyspensować od „irregularitas“ tak samo jak penitencjarze, według num. VII.

4. Mogą na spowiedzi sakramentalnej dyspensować od nawiedzenia czterech bazylik i zamieniać nawiedzenia, tak samo jak mogą to czynić penitencjarze według num. X.

5. Wszystkie pełnomocnictwa, które uzyskali od Stolicy Apostolskiej za pośrednictwem św. Penitencjarji albo w inny legalny sposób, a także i które uzyskają w ciągu Roku świętego, pozostają w swej mocy.

6. Przy korzystaniu z upoważnień, które nadalismy w num. 1—4, należy zachować wskazówki, dane mniejszym penitencjarzom pod num. XIV.

Wreszcie penitencjarzów i spowiedników, którym z Apostolskiej dobroci daliśmy powyższe nadzwyczajne pełnomocnictwa, gorąco zachęcamy, aby z cierpliwością i miłością przyjmowali tych wszystkich, którzy będą chcieli pojednać się z Panem i skorzystać ze skarbów niebieskich, które Kościół Matka święta otwiera każdemu na cały czas roku jubileuszowego.

Chcemy, aby to pismo miało swą moc, a jego odpisom lub streszczeniom, podpisanym przez publicznego notariusza i zaopatrzonym w pieczęć jakiegoś dygnitarza kościelnego, należy się taka sama wiara jaka i oryginałowi, jeżeli będzie komu okazany.

Nic nie może tym rozporządzeniom przeszkodzić.

Niech więc nikt nie waży się naruszać lub zuchwale sprzeciwiać się tym Naszym zezwoleniom, oświadczeniom i rozporządzeniom. Gdyby zaś kto na to odważył się, niech wie, że ściągnie na siebie gniew wszechmogącego Boga i świętych Apostołów Piotra i Pawła.

Dan w Rzymie u Św. Piotra, dnia 30 stycznia R. P. 1933, pontyfikatu Naszego jedenastego.

Kard. *Fr. Andrzej Frühwirth*
Kancierz św. R. K.

Kard. *Wawrzyniec Lauri*
Więszy Penitencjarz

Alfons Carinci, Protonotarjusz Apostolski
Dominik Spolverini, Protonotarjusz Apostolski

Zasady, któremi winni się rządzić Ordynariusze przy staraniach o dyspensę od postu eucharystycznego dla kapłanów przed odprawieniem Mszy św.

1. Dyspensa od postu eucharystycznego może być udzielona dla przyjęcia pokarmu jako napoju dla pokrzepienia i podtrzymania sił fizycznych lub ściśle jako lekarstwo, iżby zapobiec skutkom cierpienia.

2. Ponieważ powodem do dyspensy używania płynów jest dobro tylko ogólne, duchowe wiernych, mogą więc ją otrzymać kapłani duszpasterze; dyspensa natomiast używania lekarstw, ponieważ dla prywatnej również wygody została wprowadzona; może również i innym kapłanom być udzielona; z pierwszej można korzystać tylko w dni świąteczne i powszednie, w których Msza św. o późniejszej godzinie (po godz. 10-ej) z tytułu zajmowanego stanowiska ma być odprawiana, z drugiej we wszystkie inne dni można korzystać.

3. Ponieważ owa dyspensa jest poważnem rozluźnieniem prawa kościelnego, poważną oczywiście musi mieć przyczynę, która w poszczególnych wypadkach winna być udowodniona. Wobec tego dyspensa nie może być nigdy dawana kapłanom bez różnicy, ściśle nieokreślonym, lecz zawsze wymienić trzeba imię i nazwisko kapłana każdego z osobna i dołączyć jego osobiste okoliczności, należyście rozważone.

4. W odpowiednim podaniu do Ś-ej Kongregacji następujące okoliczności mają być wymienione: a) wiek ubiegającego się o dyspensę, b) stanowisko przezeń zajmowane, t. j. czy jest proboszczem, czy też jako wikariusz parafji (kan. 451—478) urząd duszpasterski sprawuje; c) jego stan zdrowia, świadectwem lekarskiem stwierdzony, z którego i jednocześnie z rodzaju choroby możnaby także wywnioskować, czy jako napoju, czy też jako lekarstwa mógłby owego środka tenże używać; w jednym i drugim wypadku trzeba wymienić, o jaki napój i jakie lekarstwo w danym wypadku chodzi; d) czy jedną, czy też dwie Msze Ś-te w niedziele i święta tenże odprawia; o której godzinie i jeśli binuje, gdzie binuje, mianowicie, czy w tym samym kościele, czy też w różnych kościołach; czy też w różnych kościołach; wyszczególnić trzeba odległość kościołów, zwłaszcza, jeśli drogę pieszo trzeba odbywać; e) czy może być zastąpiony przez kapłana o lepszym zdrowiu.

Wyżej wspomniane okoliczności należy wymienić w pierwszym tylko podaniu o dyspensę. Gdy zaś dyspensa raz wyjednana została i okoliczności w pierwszym podaniu wskazane nie zmieniły się, w następnych podaniach o przedłużeniu dyspensy te okoliczności można opuścić.

Podanie kapłanów świeckich, ma być podpisane przez właściwego Biskupa z dołączeniem własnej opinji; podanie zakonników, którzy zajmują się duszpasterstwem, ma być opatrzone podpisem zarówno Biskupa, w którego diecezji klasztor się znaj-

duje, jak również Generała Zakonu; podanie zakonników, którzy nie zajmują się duszpasterstwem, podpisuje wyłącznie tylko Generał Zakonu.

6. Gdy będzie mowa o przedłużeniu dyspensy, należy przedstawić albo poprzedni w tej sprawie wydany dokument, lub też przynajmniej powołać się na numer.

Rzym, Kongregacja Ś-go Oficjum, dn. 1 lipca 1931 r.

Uwagi. Normy powyższe są dopełnieniem dekretu tejże Kongregacji z dnia 22 marca 1923 r. Normy te nie były ogłoszone w Akta Ap. Sedis, są więc nie nowym dekretem, lecz tylko wyjaśnieniem procedury przy uzyskiwaniu dyspensy od postu eucharystycznego według dawnego dekretu.

Widzimy z tych norm, jak wielką roztropność Stolica Apostolska stosuje, gdy chodzi o dyspensę od postu eucharystycznego. Dyspensa dotyczy tylko płynów i lekarstwa. Przyczyna dyspensy na użycie płynu musi być nie prywatna, lecz publiczna—dobro wiernych; korzystanie więc z dyspensy ogranicza się do dni, kiedy kapłan jest obowiązany w święta lub niedziele odprawiać Mszę św. o godz. późniejszej—po godz. 10 ej.

Jeżeli zaś chodzi o przyczynę prywatną, osobistą pobożność kapłana, Kongregacja pozwala tylko na lekarstwo w płynie lub czemś stałym według wskazówki lekarza.

Dyspensy te mogą być tylko indywidualne, dotyczące danego kapłana w danych okolicznościach, gdy zachowanie postu eucharystycznego byłoby zbyt uciążliwe.

Prawo powszechne postu eucharystycznego dla dobra ogólnego może wymagać pewnej ofiary od kapłana; kapłan wie, do czego się zobowiązuje przy święceniach. Sama więc trudność zachowania tego postu nie jest jeszcze dostateczną przyczyną, ale musi zachodzić w szczególnych wypadkach. Wyjaśnienia w tych normach zawarte potwierdzają to właśnie, że prawo samo ściśle obowiązuje, ale również ciąży na duszpasterzu ścisły obowiązek odprawiania Mszy św. W razie więc niemożności zachowywania postu eucharystycznego, może się zwrócić o dyspensę.

W sprawie używania światła elektrycznego w kościołach i kaplicach.

Znajdujemy w zeszycie V — VI „Ephemerides Liturgicae” (wrzesień—grudzień 1932 r.) rozporządzenie, dotyczące kultu religijnego w kościołach Rzymu. Uwagi te mają być normą postępowania we wszystkich świątyniach, opierają się bowiem na dekretach Św. Kongregacji Obrzędów i w duchu tychże przepisów są wyjaśnione; dla powagi i ozdoby wszystkich kościołów winny być również stosowane.

Oto główne punkty wspomnianego rozporządzenia:

1. Na ołtarzach używane być mogą tylko świece z wosku dobrego gatunku. Dlatego bezwzględnie wzbronione jest umieszczanie na ołtarzach w jakimkolwiek miejscu świec ze światłem elektrycznym, chociażby razem z nimi paliły się świece woskowe. Należy to również rozumieć o tak zw. siatkach (z lampek elektrycznych), narożnych świecznikach wieloramiennych i kandelabrach przy ołtarzu lub na ołtarzu oraz o wszelkich ozdobach, które stanowią upiększenie i uzupełnienie samego ołtarza, kandelabry i t. p. Kandelabry lub narożne świeczniki wieloramienne, umieszczone zupełnie poza ołtarzem mogą być oświetlane światłem elektrycznym, byleby lampki niewidoczne były o niewielkiej sile świetlnej.

2. Zabronione jest również umieszczanie świec z oświetleniem elektrycznym przed lub dookoła tronu przy wystawieniu Przenajśw. Sakramentu, chociażby tron ten znajdował się oddzielnie lub w oddaleniu od ołtarza lub oparty był o ścianę, jak to w niektórych kościołach jest w zwyczaju podczas uroczystych wystawień.

3. Podobnie przed relikwiami świętymi, choćby przy ołtarzu umieszczonymi, oraz przed obrazami świętymi i tak zwanymi tablicami (z wizerunkami), które za zezwoleniem zwykle umieszczane są ku czci publicznej, nie mogą być używane na ołtarzu świece lub lampki elektryczne, lecz świece z wosku lub lampjony z małymi świecznikami woskowymi; te zaś ostatnie nie mogą stać na mensie ołtarzowej.

4. Oświetlenie elektryczne zabronione jest w wewnętrznej ścianie cyborjum, lub tronu, oraz baldachimu do wystawienia Przenajśw. Sakramentu lub drzewa Krzyża św.

5. W lampach wiszących lub w świecznikach wieloramiennych poza ołtarzem tolerowane jest użycie światła elektrycznego zamiast oliwy, o sile zastosowanej do użycia, byleby lampki małe były zupełnie ukryte, oraz przed ołtarzem, gdzie przechowywany Przenajśw. Sakrament, lub gdzie wystawione są relikwie święte, paliła się w miejscu dosyć widocznym przynajmniej jedna lampka z oliwą.

6. Przed obrazami świętymi, ponad ołtarzami umieszczonymi, chociażby oddzielonymi od nich, dozwolone są tylko świece woskowe lub lampjony z wosku. Przed obrazami świętymi, które za zezwoleniem zwykłym umieszczane są ku czci publicznej poza ołtarzami, dozwolonem jest użycie świec lub lamp elektrycznych pod specjalnymi warunkami lub zastrzeżeniami, które wskazane są w następujących punktach.

7. Zabronione są i dlatego bezzwłocznie powinny być usunięte korony większe i małe djademy, napisy, monogramy, serca, symbole, promienie, gwiazdy, róże, lilje, kwiaty i inne tego rodzaju ozdoby, sporządzone z wielu lamp lub z małych lampek oddzielnych lub błyszczących, gdziekolwiek są umieszczone dookoła świętych obrazów lub posągów, gdyby nawet były umieszczone przy ścianach kaplic, kościoła lub w miejscach przylegają-

cych, oraz te, które ustawione są ponad świątynią lub dookoła niej albo też ponad kaplicą.

8. Wzbronione jest umieszczanie automatów z oświetleniem świecami elektrycznymi przez wrzucanie monet lub za poruszeniem małych lampeczek lub innym sposobem zapalanych przed jakimkolwiek ołtarzem albo przed świętymi obrazami i to w jakimkolwiek miejscu kościoła.

9. Zwyczajne, wewnętrzne oświetlenie kościoła elektrycznością pochodzić winno ze źródła ukrytego; system ten z należytymi ostrożnościami i względami zastosowany również być może do oświetlenia wystarczającym i łagodnym światłem tablic z wizerunkami lub obrazów świętych.

Z okazji większych uroczystości, nadzwyczajne oświetlenie może być urządzone za pomocą podstawek, świeczników wieloramiennych lub lampjonów oświetlonych świecami elektrycznymi, byleby zastosowanie i umieszczenie ich odpowiadało wymaganiom artystycznym, dostojności świątyń i służyło do ozdoby kultu świętego; zastosowana również być winna ściśle zasada, żeby żadnej przez to nie wyrządzono szkody ścianom, malowidłom, marmurom; siła zaś światła winna być możliwie niska.

10. Zakazujemy i wzbraniamy wszelkich oświetleń dokonywanych za pomocą szeregu małych lampek bez osłony, które umieszczone są na drewnianych lub żelaznych kijach, wyobrażających linje ołtarzowe, gwiazdy lub inne wyobrażenia zastępujące lampjony.

11. Zewnętrzne oświetlenie kościołów, z okazji specjalnych i nadzwyczajnych uroczystości, ilekolwiek razy według tradycji rzymskiej dzieje się to z pochodniami, tak winno być urządzone, aby usunięte było jakiekolwiek niebezpieczeństwo pożaru; ani też żeby kamienie lub mury nie były niszczone przez dym lub płomień, albo też brudną cieczą palną. Ilekroć zechce się użyć światła elektrycznego, dając zawsze pierwsze oświetleniu załamaniu, każdy plan oświetlenia lampkami małymi zakrytymi, umocowanymi na drewnianych lub metalowych drągach, otrzymać winien zatwierdzenie Komisji diecezjalnej sztuki kościelnej. Przełożeni kościołów powinni przedsięwziąć przepisane środki ostrożności co do zabezpieczenia całości gmachu przy poszczególnych oświetleniach.

12. Specjalista wyznaczony przez Komisję tegoroczną (Wikarjatu miasta Rzymu) obejrzy wszelkie urządzenia elektryczne we wszystkich kościołach, kaplicach i oratorjach. Na przyszłość zaś rozporządzamy, aby każdy plan nowego urządzenia lub naprawy oświetlenia był podawany do uprzedniego zatwierdzenia samej Komisji, do której należy przejrzeć i potwierdzić wykonanej roboty.

Z Kurji Biskupiej.

Rekolekcje dla kapłanów w Domu rekolekcyjnym XX. Jezuitów w Dziedzicach na Śląsku w 1933 r.

Serja I. Początek dnia 19 czerwca, godz. 19; zakończenie dnia 23 czerwca rano.

Serja II. Początek dnia 3 lipca, godz. 19; zakończenie dnia 7 lipca rano.

Serja III. Początek dnia 31 lipca, godz. 19; zakończenie dnia 4 sierpnia rano.

Serja IV. Dla W W. Ks. Prefektów. Początek dnia 7 sierpnia, godz. 19; zakończenie dnia 11 sierpnia rano.

Serja V. Początek dnia 28 sierpnia, godz. 19; zakończenie dnia 1 września rano.

Serja VI. Początek dnia 25 września godz. 19; zakończenie dnia 29 września rano.

Serja VII. Początek dnia 16 października, godz. 19; zakończenie dnia 20 października rano.

Serja VIII. Początek dnia 6 listopada, godz. 19; zakończenie dnia 10 listopada rano.

Serja IX. Początek dnia 20 listopada, godz. 19; zakończenie dnia 24 listopada rano.

Serja X. Początek dnia 11 grudnia, godz. 19; zakończenie dnia 15 grudnia rano.

Telefon: Dziedzice № 67.

Bardzo uprasza się o wczesne zgłoszenia, które przyjmuje.

Ks. Superjor OO. Jezuitów.

Opłaty stemplowe od wyciągów świadectw z akt stanu cywilnego.

Z okazji pisma Izby Skarbowej w Lublinie z dnia 6 kwietnia 1933 r., że niektórzy księża proboszczowie, pełniący funkcje urzędników stanu cywilnego, wydają stronom wyciągi i świadectwa z akt stanu cywilnego w przedmiocie urodzin, zaślubin i śmierci bez pobrania należnej opłaty stemplowej w wysokości 1 zł., przewidzianej w art. 155 (p. „b”) ustawy z dnia 1-go lipca 1926 r. o opłatach stemplowych (D. U. Rz. P. z 1932 r. № 41, poz. 413), Kurja, opierając się na wyjaśnieniu Izby Skarbowej w tymże piśmie z dnia 6 kwietnia r. b., przypomina Wielebnym Księżom, że wszelkie wyciągi z akt stanu cywilnego bez względu na cel, do którego mają służyć oraz formę (zarówno wypisy pełne względnie ujęte w t. zw. skrócone druczki) wydawane na żądanie stron przez urzędników stanu cywilnego podlegają opła-

cie stemplowej w wysokości 1 zł., za wyjątkiem tylko tych przypadków, gdy wyciąg lub świadectwo z akt stanu cywilnego zostaje wydane urzędowi państwowemu lub samorządowemu na jego wyraźne żądanie i bezpośrednio do niego odnośne zaświadczenie zostanie skierowane lub mu wysłane. Wtedy bowiem wydany wyciąg (świadectwo) przez urzędnika stanu cywilnego na mocy art. 144 u. o. s. jest wolny od opłaty stemplowej. Poza przypadkami uwolnienia osobistego od opłaty stemplowej urzędów państwowych i samorządowych wszelkie inne wyciągi (świadectwa) z akt stanu cywilnego zasadniczo mają być wydane stronom po uprzednim złożeniu przez nie należnej opłaty stemplowej w kwocie 1 zł.

Akcja Katolicka.

Tydzień Miłosierdzia.

Uwagi.

Wyznaczony w diecezji naszej „Tydzień Miłosierdzia“ przez J. E. ks. Biskupa na pierwszy tydzień Wielkiego Postu, stał się faktem dokonany, któremu należy poświęcić nieco uwagi.

Wybrano Komitet Wykonawczy „Tygodnia“, który pracę na terenie m. Lublina powierzył poszczególnym sekcjom, prezydjum zaś Komitetu przeprowadziło organizację „Tygodnia“ w diecezji.

Zadaniem „Tygodnia“ było zmobilizowanie wszystkich sił katolickich na terenie diecezji dla dzieła miłosierdzia, dla zebrania funduszków na pomoc ubogim, oraz dla spopularyzowania idei miłosierdzia chrześcijańskiego.

Zadanie to „Tydzień“ w miarę możliwości spełnił. Jeżeli bowiem weźmiemy pod uwagę, iż „Tydzień Miłosierdzia“ organizowany był pierwszy raz w diecezji, braki i niedomagania będą wtedy usprawiedliwione, doświadczenie zaś tym razem nabyte pozwoli nam w przyszłości postawić organizację „Tygodnia“ o wiele wyżej, a tem samem osiągnąć większe rezultaty.

Prezydjum Komitetu Wykonawczego wydało do społeczeństwa odezwę, w której, podkreślając cele „Tygodnia“, wzywało katolickie społeczeństwo naszej diecezji do współpracy i składania ofiar na biednych.

Zostały wydane dwie instrukcje (jedna wysłana bezpośrednio do ks. ks. proboszczów, druga drukowana w „Wiadomościach Diecezjalnych“) dla duchowieństwa odnośnie do przeprowadzenia akcji w „Tygodniu“, rozesłano również odpowiednie afisze do wszystkich parafii. Materjały do kazań, pogadanek i referatów D. I. A. K. dostarczał na żądanie duchowieństwa.

Pozatem ukazało się w miejscowej prasie kilka artykułów na temat miłosierdzia chrześcijańskiego, oraz reklama świetlna w kinie „Corso“.

Specjalne ulotki rozrzucono tylko w Lublinie. Propaganda „Tygodnia“, jak z powyższego zauważyć można, nie była zbyt wielka, gdyż Komitet obawiał się czynić większych wydatków na propagandę, nie orientując się jakie wyniki może dać „Tydzień“, jako pierwszy w naszej diecezji.

W Lublinie zorganizowano trzy większe imprezy: Akademję Miłosierdzia, raut czarna kawa i zbiórka uliczna. Imprezy te dobrze przygotowane, dały dobre wyniki.

W diecezji, oprócz niektórych parafji, jak Chełm, Hrubieszów, Szczebrzeszyn i inne, sprawa Tygodnia potraktowana została zbyt pobieżnie. Jak wynika z nadsyłanych sprawozdań, większość parafji ograniczyła się do koniecznych prac, jak kazania i taca w kościele.

Nie zwrócono większej uwagi na powołanie do prac w „Tygodniu“ organizacji zarówno religijnych jak Akcji Katolickiej i społecznych, nie starano się też ożywić działalności kół parafjalnych Towarzystw Miłosierdzia Chrześcijańskiego, względnie je zorganizować w tych parafjach, w których jeszcze nie istnieją. Nie wciągnięto do akcji S. M. P., chociaż ta potrzeba wysuwała się na czoło prac „Tygodnia“, w najmłodszych bowiem sercach należy zaszczepić poczucie obowiązku miłosierdzia chrześcijańskiego i obudzić zamiłowanie idei czynnej miłości bliźniego. Te i inne jeszcze niedomagania i błędy popełniane były przy pracach „Tygodnia“.

Zdobyte jednak doświadczenie, jak poprzednio zaznaczyłem, pozwoli nam na przyszłość rozwinąć intensywniej swą akcję.

„Tydzień Miłosierdzia“ w tym roku również przyniósł wielkie korzyści. Po pierwsze zebraliśmy z niego znaczne fundusze na biednych, a następnie szeroką propagandą „Tygodnia“ daliśmy się poznać całemu społeczeństwu i zyskaliśmy dalszy stopień jego zaufania.

W całym zaś szeregu parafji zorganizowane były przy tej okazji Koła Parafjalne Towarzystwa Miłosierdzia Chrześcijańskiego.

Ogólne zestawienie dochodu „Tygodnia Miłosierdzia“ w całej diecezji przedstawia się następująco:

L u b l i n.

1. Kwesta uliczna	803 zł. 78 gr.	
2. Akademja .	104 „ 52 „	
3. Czarna kawa .	366 „ 50 „	
4. Ofiary z parafji	1.806 „ 08 „	3.180 zł. 88 gr.

Parafje pozamiejskie.

Suma ogólna ze
wszystkich imprez 6.342 zł. 30 gr.

Do D. I. A. K. wy-

słano 1.806 „ 08 „ 4.536 zł. 22 gr.

Dochód ogólny 7.717 zł. 10 gr.

Rozchód na urządzenie „Tygodnia“, materiały propagandowe, oraz koszta imprez wynosi 453 zł. 70 gr.

Poniżej podajemy zestawienie statystyczne „Tygodnia“ z tych parafji, które nadesłały sprawozdania do dnia 1 kwietnia. Część parafji jeszcze sprawozdań nie nadesłały, w wielu zaś parafjach „Tydzień“ nie był zupełnie organizowany.

Zestawienie statystyczne „Tygodnia Miłosierdzia“.

Parafja	Taca w kościele	Dochód z kwesty	Zbiórka w naturze	Ogólna suma zbior. pienięż.	Wysłano do D.I.A.K. gotów. w naturz.
1. Abramowice	21.—	41.—	30 —	92.—	20.—
2. Abramów	27.80	17.20	—	45.—	30.—
3. Borów	10.—	—	—	10.—	10.—
4. Boby	9.57	13.64	—	23.21	—
5. Blinów	9.—	—	—	9.—	9.—
6. Bożawola	11.55	—	—	11.55	11.55
7. Bystrzyca	4.59	54.—	—	58.59	23.49
8. Biłgoraj	12.70	55.25	—	67.95	12.70
9. Brzeźnica Książęca	9.20	15.80	—	25.—	15.—
10. Bełżyce	3.52	15.41	81.—	109.93	10.—
11. Bochoznica	70.—	—	—	70.—	70.—
12. Bończa	4.30	—	—	4.30	4.30
13. Boiska	—	29.—	—	29.—	—
14. Cyców	6.47	6.10	102 jaj	17.72	26.72
15. Chodywańce	5.60	24.46	—	30.06	—
16. Chmiel	4.30	—	—	4.30	4.30
17. Czerniejów	2.02	4.35	—	6.37	—
18. Chełm Lub. (Roz. Ap.)	26.20	155.55	—	181.75	44.38
19. Chełm Lub. par. Marjacka	44.90	114.90	137.90	177.10	114.15
20. Czemierniki	15.64	—	produkty	15.64	15.64 produkt.
21. Dubienka	17.75	9.65	—	27.40	27.40
22. Depułtycze	5.—	—	—	5.—	5.—
23. Dzierzkowice	9.—	—	—	9.—	9.—
24. Dzwola	2.—	18 —	—	20.—	—
25. Dys	2.69	9.80	—	12.49	5.—
26. Frampol	—	70.75	produkty	70.75	60.75
27. Firlej	11.57	—	—	11.57	12.—
28. Gołab	15.—	20.—	—	35.—	30.—
29. Gorzków	8.30	51.—	produkty	59.30	8.30
30. Górecko	—	49.50	”	49.50	—
31. Gilów	9.87	5.13	—	15.—	15.—
32. Godziszów	6.80	—	—	—	13.40
33. Hrubieszów	—	123.90	288 zł.	411.90	—
34. Horodło	—	200.—	produkty	200.—	—

Parafja	Taca w kościele	Dochód z kwesty	Zbiórka w w naturze	Ogólna suma zbior. pienięż	Wysłano do D.I.A.K. gotów w naturz.
35. Horyszów Polski	13.52	17.65	produkty	31.17	31.17
36. Janów Lub.	17.—	53.—	—	70.—	—
37. Kumów	3.28	2.40	produkty	5.68	
38. Klementowice	5.—	4.50	14.50 gr.	24.—	19.—
39. Kłodnica	5.—	10.—	--	15.—	10.—
40. Komarów	37.—	44.14	—	91.14	20.—
41. Kamionka	15.—	6.—	—	21.—	15.—
42. Kawęczyn	7.60	20.40	produkty	28.—	28.—
43. Końskowola	16.—	15.10	"	31.10	26.—
44. Kraśnik	47.45	—	—	47.45	—
45. Kurów	23.82	22.85	produkty	190.57	15.—
46. Księżpol	5.05	2.85	produkty	7.90	8.—
47. Księżomiesz	7.50	12.07	"	19.57	—
48. Karczmiska	10.12	—	—	10.12	—
49. Kijany	16.85	8.90	produkty	25.75	16.85
50. Krynice	4.—	3.—	—	7.—	7.—
51. Klesztów	2.48	—	—	2.48	—
52. Kielczewice	5.10	4.—	produkty	9.10	—
53. Kraczwice	6.13	—	"	25.40	—
54. Krasnobród	—	—	—	73.—	23.—
55. Kalinówka	10.65	—	produkty	10.65	5.—
56. Krasnystaw	22.39	71.11	37.41	130.91	100.—
57. Lubartów	64.50	64.35	35.—	163.85	20.—
58. Luchów	13.45	—	—	13.45	13.45
59. Lipsko	3.45	3.35	4.50	11.30	11.30
60. Łuszczów	—	5.—	25.—	30.—	—
61. Łukowa	10.35	20.65	—	31.—	10.—
62. Łosiniec	3.23	—	produkty	3.23	—
63. Łęczna	13.—	7.—	—	20.—	15.—
64. Łabunie	20.77	45.36	produkty	66.13	50.—
65. Mokre Lipie	6.25	4.23	—	10.48	10.48
66. Matczyn	14.—	—	—	14.—	14.—
67. Majdan Stary	5.98	5.—	produkty	10.98	—
68. Modliborzyce	11.84	11.97	—	23.81	16.57
69. Melgiew	13.—	—	—	13.—	—
70. Michów	31.—	26.—	24 zł.	81.—	—
71. Nabród	9.04	28.80	—	37.84	—
72. Nielisz	20.—	—	—	20.—	20.—
73. Niemce	33.30	25.40	produkty	58.70	33.30 produkt.
74. Niedrzwica	—	40.—	produkty	40.—	— produkt.
75. Olchowiec	—	—	produkty	—	—
76. Olbiecin	6.40	—	—	6.40	6.40
77. Opole	26.70	21.80	—	48.50	25.—
78. Ostrówek	5.50	6.25	4.78 gr.	11.03	5.50
79. Potok Wielki	10.—	—	—	10.—	10.—

Parafja	Taca w kościele	Dochód z kwesty	Zbiórka w naturze	Ogólna suma zbior. pienięż.	Wysłano do D.I.A.K. gotów. w naturz.
80. Puhaczów	13.25	—	—	13.25	13.25
81. Popkowice	2.75	34.25	—	37.—	25.—
82. Pawłów	4.64	—	—	4.64	4.64
83. Piotrawin	8.32	—	—	8.32	8.32
84. Puławy	8.—	20.—	—	28.—	—
85. Podhorce	6.—	7.—	produkty	13.—	6.—
86. Potok Górny	18.96	11.40	—	30.36	20.—
87. Rudno	8.30	11.—	10 zł.	29.30	—
88. Ratoszyn	6.75	—	—	6.75	—
89. Rzeczyca Ziemiańska	5.75	—	—	5.75	5.75
90. Rybitwy	—	—	produkty	—	—
91. Rachanie	36.—	13.41	—	49.41	—
92. Sitaniec	10.09	21.—	30 zł.	61.09	—
93. Susiec	5.37	10.—	produkty	15.37	10.—
94. Stężyca	—	5.95	—	5.95	—
95. Siedliszcze	12.—	—	—	12.—	12.—
96. Sawin	6.40	2.40	—	8.80	8.80
97. Skierbieszów	12.70	21.70	—	34.40	34.40
98. Świerże	3.25	—	—	3.25	3.25
99. Serniki	10.20	13.30	—	23.50	13.50
100. Szczepieszyn	—	258.73	produkty	258.73	50.—
101. Suchowola	18.50	—	produkty	18.50	15.—
102. Surhów	15.—	—	produkty	15.—	5.—
103. Szpikołasy	3.60	20.05	—	23.65	—
104. Stary Zamość	8.50	55.46	produkty	63.96	28.50
105. Turkowice	15.—	—	—	15.—	—
106. Tuczępy	17.76	—	—	17.76	17.76
107. Turobin	17.60	62.75	51.85 prod.	132.70	80.—
108. Trzęsiny	8.43	—	—	8.43	—
109. Tarnogóra	37.71	74.19	produkty	111.90	50.—
110. Tomaszów	23.29	20.63	90 zł.	133.92	20.63
111. Tarnawatka	6.95	12.01	prod. i 39 zł.	67.96	—
112. Tarnogród	14.—	29.—	—	43.—	14.—
113. Tereszpól	5.95	1.25	—	7.20	7.20
114. Tyszowce	—	—	—	315.—	—
115. Uchanie	—	32.65	—	32.65	32.65
116. Urzędów	20.—	50.—	231 zł.	301.—	—
117. Włostowice	6.70	—	36 zł.	42.70	—
118. Wielącza	10.—	4.32	produkty	14.32	10.—
119. Werbkowice	26.35	27.48	produkty	63.83	—
120. Wiszniów	25.—	8.10	prod. i 10.45	28.80	—
121. Woźuczyn	11.61	—	—	11.61	—
122. Wierzohowska	5.45	27.24	—	32.69	10.—
123. Wilkołaz	9.—	17.—	—	26.—	10.—

Parafja	Taca w kościele	Dochód z kwesty	Zbiórka w naturze	Ogólna suma zbiór. pienięż.	Wysłano do D.I A.K. gotów. w naturz.
124. Wojsławice	10.55	19 35	—	29.90	29.90
125. Zamch	2.35	19.25	—	21.60	10.35
126. Zdżanne	13 20	—	produkty	13.20	—
127. Zemborzyce	13.23	4.85	produkty	18.08	18.08
128. Zwierzyniec	50.—	400.—	—	450.—	—
129. Zamość	10.—	79.—	—	89.—	40.—
130. Zawalów	5.—	22.—	—	27.—	—

Z Referatu Organizacyj Kościelnych.

Odpusty w Roku Świątym.

W Roku Świątym na mocy wyjaśnienia samego Ojca Świętego, w pierwszej swej bulli dodatkowej o Roku Jubileuszowym, zawieszono zostały wszelkie odpusty—z wyjątkiem odpustów dla umierających (in articulo mortis) przy odmawianiu Anioł Pański, nabożeństwach czterdziestogodzinnych, przy towarzyszeniu kapłanowi zdążającemu do chorego z Wiatykiem, przy odwiedzaniu Porcjunkoli oraz odpustów, udzielanych przez biskupów po nabożeństwach pontyfikalnych.

Odpustów wszystkich w Roku Świątym można dostąpić tylko w Rzymie, a nadto zachowane są odpusty dla pielgrzymów odwiedzających Miejsce Święte w Palestynie i sanktuarjum w Lourdes, zgodnie z ogłoszonymi już odpustami na czas od 11 lutego 1933 r. do 11 lutego 1934 r. w związku z 75 leciem pierwszego objawienia się N. Marji Panny.

W tej powyższej materji „Osservatore Romano“ wyjaśnia, że zawieszono zostają odpusty zwykłe, dotyczące osób żyjących, natomiast bez zmian pozostają odpusty odnoszące się do dusz zmarłych.

Na podstawie tego zawiadamia się Księża Dyrektorów organizacji kościelnych, że od dnia 2 kwietnia 1933 r. do 2 kwietnia 1934 r. wszystkie odpusty w organizacjach kościelnych dla osób żyjących są zawieszane.

Sprawa księgowości w Organizacjach Różańcowych.

Wysłane zostały projekty książek dla organizacji różańcowych do ks. Fr. Nowakowskiego Karnkowo p. Lipno Warszawskie, który, uzgodniwszy ze swoimi projektami, wyda całkowitą księgowość dla naszej diecezji.

Sprawa Błogosławieństw Ojca Świętego.

Nadeszła z Rzymu wiadomość, że cały szereg parafji w naszej diecezji otrzyma Błogosławieństwo Apostolskie — to będzie

odpowieź na prośby wniesione do Rzymu od szeregu parafji z racji Dziesięciolecia Rządów Ojca Św. Papieża Piusa XI.

Błogosławieństwa Ojca Świętego będą rozesłane na początku czerwca b. r., a uroczyste przyjęcie tychże Błogosławieństw w poszczególnych parafjach nastąpi dn. 29 czerwca 1933 r.

Statystyka organizacyj kościelnych w poszczególnych dekanatach.

Wykazy statystyczne, umieszczone w urzędowym piśmie naszej diecezji, przedstawiają nam namacalnie siłę i tężyznę organizacyj kościelnych, a jednocześnie uwypuklą braki prawne, niedociągnięcia i niedokładności, a przede wszystkim wskażą drogę ujednostajnienia życia wewnątrzno-zewnętrznego organizacyj kościelnych w myśl wymogów Prawa Kanonicznego, Konstytucyj Apostolskich i Statutów, zatwierdzonych przez Stolicę Apostolską.

Dekanał	Ilość parafij	Ilość Stow. Żyw. Róż.	Ilość Stow. III Zakonu	Ilość Stow. Apost. Modl.	Ilość Bractw Róż. Św.	Ilość innych org. rel. w dekanacie	Ile organ. ma Zarządy?	Ile org. ma Księgowość	W ilu org. rel. odbywają się Zebrania?
1. Lubelski	11	11	7	3	1	10	7	7	18
2. Bełżycki	10	8	6	5	1	5	7	8	14
3. Biłgorajski	9	9	9	5	1	1	14	7	22
4. Chełmski	21	20	11	6	1	6	14	9	29
5. Hrubieszowski	17	17	14	6	1	6	14	10	30
6. Janowski	12	12	9	3	4	12	10	7	21
7. Kraśnicki	17	14	10	5	4	4	8	6	20
8. Krasnostawski	11	11	7	4	5	4	9	6	16
9. Kurowski	6	6	6	6	2	1	9	3	13
10. Lubartowski	16	16	15	5	3	8	10	10	29
11. Łęczyński	7	5	4	1	3	4	2	3	8
12. Opolski	9	9	7	3	1	—	6	2	15
13. Piasecki	10	10	7	4	2	2	7	5	15
14. Puławski	7	6	4	4	4	5	5	1	9
15. Szczebrzeski	9	9	9	4	1	2	7	2	18
16. Tarnogrodzki	9	9	6	5	1	3	12	3	18
17. Tomaszowski	11	11	9	4	1	1	6	2	19
18. Turobiński	8	8	7	3	3	4	7	5	13
19. Tyszowiecki	9	9	6	4	—	4	8	3	11
20. Zamojski	13	14	14	5	1	4	14	6	28
Ogółem	222	214	167	85	39	86	176	105	366

Uwagi. 1) W ośmiu parafjach naszej diecezji niema Stowarzyszenia Żywego Różańca. Jednak trzeba pamiętać o tem, że tylko takie stowarzyszenie kościelne Kościół Katolicki uznaje, które

są erygowane kanonicznie lub zaaprobowane przez odpowiednią władzę kościelną.

Gdzie niema Bractwa Różańca Św. prawnie zaprowadzonego, to Stowarzyszenie Żywego Różańca *musi być zalegalizowane przez Prowincjonata O.O. Dominikanów.*

Legalizacja S. Ż. R. polega na tem, że ks. proboszcz lub ks. administrator otrzymuje dyplom imienny na dyrektora S.Ż.R. w danej parafji. Wobec tego ze zmianą proboszcza — traci się legalizację S. Ż. R.

Wobec powyższych Referent W. O. K. uprzejmie prosi Czcigodnych Księża Dyrektorów S. Ż. R., aby w krótkim czasie wnieśli podanie do Kurji Biskupiej o legalizację S. Ż. R. w swych parafjach, w myśl instrukcji, przesłanej Przewielebnym Księżom Dziekanom w dniu 23.XII 1932 r. przez Wydział Organizacyj Kościelnych przy Kurji Biskupiej.

3) *Bractw Różańca Św. w naszej diecezji jest trzydzieści dziewięć.* Czcigodni księża Proboszczowie powinni dążyć do tego, aby w każdej parafji, gdzie jest S. Ż. R. było Bractwo Różańca Św. erygowane kanonicznie. Przez to S. Ż. R. będzie zawsze prawnie istniało, opierając swoje istnienie na wieczystej erekcji Bractwa Różańca Św.

4) Stosunkowo mało propagowane jest „*Apostolstwo Modlitwy*“. W całej diecezji jest tylko 85 organizacji *Serca Pana Jezusa — Apostolstwa Modlitwy.*

Czcigodni Księża Proboszczowie powinni zakładać „*Apostolstwo Modlitwy*“ w swych parafjach pamiętając, że w obecnych ciężkich czasach, jak stwierdza Papież Pius XI, jedyny ratunek jest u Serca Bożego (Encyklika „*Caritate Christi compulsi*“ 3 maj 1932 rok).

5) Wszystkich organizacji kościelnych w naszej diecezji jest 591. Jednak nie wszystkie organizacje prawnie istnieją, nie we wszystkich, bo tylko 176 organizacjach istnieją zarządy; nie we wszystkich, bo tylko w 105 organizacjach księgowości istnieje; nie we wszystkich, bo tylko w 366 organizacjach odbywają się zebrania.

Z tych uwag nasuwa się jeden jedyny wniosek — pracować porządkować na chwałę Bogu i pożytek ludziom.

Rys historyczny parafji Chodywańce.

(Dalszy ciąg).

Na terenie starożytnej parafji Chodywańce jeszcze w r. 1425, jak widać z dokumentu erekcyjnego, istniały dwie wioski, które z biegiem czasu, bądź przybrały inne nazwy, bądź zagięły, a to „*Valachów*“ i „*Wierzchowice*“. „*Valachów*“ była to samoistna wioska, dokument bowiem erekcyjny „*villa*“ ją nazywa, „*in qua*

etiam domini Valachi inhabitant“. Z ilości oddawanej dziesięciny plebanowi widać, że wioska ta była małą, albowiem na św. Grzegorza oddawała tylko cztery korce zboża ze wszystkich swych pól. Wioskę tę zamieszkiwali jacyś panowie „domini Valachi“. Niewiadomo, czy ta nazwa „Valachi“ jest nazwiskiem rodowem, czy też pochodzi od nazwy wioski (Valachów—Valachi). W zapiskach parafjalnych raz tylko wspomniana jest wieś Valachów w dokumencie erekcyjnym. Tradycja miejscowa nic nie wie o tej wiosce. Prawdopodobnie wieś ta, z biegiem czasu przybrała inną nazwę—lub też zaginęła. Dzisiaj, w Tomaszowskiej już parafji, leży pomiędzy lasami w pobliżu Rudy Żelaznej wioska, nazwiskiem Ruda Wołoska, a nazwa jej pochodzi, jak twierdzi lokalna tradycja od Wołochów, który tutaj kiedyś osiedli, być może jako robotnicy fabryczni w Rudzie Żelaznej jeszcze przed rokiem 1425, a później założyli wieś pod obecną nazwą „Rudy Wołoskiej“. Jest rzeczą prawdopodobną, że starożytny „Valachów“ to dzisiejsza Ruda Wołoska—a domini Valachi—to Wołosi, bądź robotnicy, bądź eksperci fabryki w Rudzie Żelaznej.

Drugą wioską, która z biegiem czasu zmieniła swą pierwotną nazwę—to Wierzchowice. Dokument erekcyjny wspomina, iż z tej wioski pleban chodywaniecki za dziesięcinę, powinien i może zbierać 20 fur siana każdego roku (singulis annis). Dowodzi to, że wieś wspomniana leżała nad rozległemi, a przynajmniej nad żyznemi łąkami. Dzisiaj w okolicy Chodywaniec jedna tylko wieś posiada od dawna żyzne łąki, a nią jest Wierszczyca, wchodząca obecnie w skład parafji Gródeckiej. Z całą pewnością można twierdzić, że dzisiejsza Wierszczyca, to starożytne, z roku 1425—Wierzchowice. Nazwa pochodzi być może od wzniesienia (wierzch—wierzchołek z polskiego, *wierch—z ruska*), na którym dzisiejsza Wierszczyca, a dawne Wierzchowice leżały. Zmianę tę z polskiego pochodzenia—Wierzchowice na ruską Wierszcycę można wytłomaczyć większem nasileniem elementu ruskiego, który tutaj na rozparcelowanych dworach polskich, aż do czasów najnowszych, stale się wzmacniał. Gdyby wspomnianych, zaginionych nazw dwu tych wiosek nie można było w ten sposób wytłomaczyć, powstałoby jedno przypuszczenie—że w czasie wojen lub innych jakichś nieszczęść — zaginęły. Ale po roku 1425 na terenie parafji Chodywańce, prócz najazdu Chmielnickiego większej zawieruchy wojennej nie było, któraby wspomniane wioski zniszczyła. Większem jest prawdopodobieństwo, że Valachów i Wierzchowice zmieniły pierwotne swe nazwy niż że zaginęły.

W dwunastu wsiach, a właściwie dworach starej parafji Chodywanieckiej właścicielami byli katolicy i Polacy. Obowiązek bowiem oddawania dziesięciny kościołowi ciążył tylko na katolikach. A o polskim pochodzeniu poszczególnych właścicieli świadczą ich rodowe nazwiska np. Stanisław Horyszewski 1566 r. Kolator Kościoła, Granowski 1756 r. Walenty Zakarzewski 1807 r. również Kolatorzy - dziedzice Chodywaniec z przyległościami.

Dziesięcina oddawana plebanowi w Chodywańcach była dwu gatunków: 1-o decima manualia 2-o decima granaria. Dziesięciny manulia według brzmienia dokumentu erekcji kościoła obowiązywały wszystkich pracowników dworskich i z wszelkiego zboża.

Dziesięciny granaria—dokument określa szczegółowo, że z każdego łanu należy się plebanowi 6 korcy — 2 pszenicy, 2 żyta i 2 owsa — od każdego katolika. Ta ostatnia dziesięcina była oddawana proboszczowi w Chodywańcach na św. Marcina każdego roku. Zdaje się, że sporów o dziesięcinę — tak jak widać w innych parafjach, tutaj nie było. Kolatorowie chętnie oddają należności przez się zapisane Kościołowi, a nawet nie oszczędzają ofiar dobrowolnych—o czym świadczą bardzo bogate utensylja kościelne starej parafji Chodywanieckiej.

(C. d. n.)

Ks. Edw. Gajewski.

Nekrologja.

Ś. P.

Ks. Michał Zawisza

1870 — 1933.

Dnia 3 kwietnia w szpitalu św. Wincentego á Paulo zakończył swą doczesną pielgrzymkę ks. Michał Zawisza, proboszcz i dziekan lubartowski, kanonik kapituły zamojskiej. Wieść o smutnej rzeczywistości obiegła miasto i diecezję, gromadząc kapłanów, którzy w kościele św. Wincentego odprawiali mszę świętą za spokój ś. p. ks. Michała. Wpóśród odprawiających byli obaj Najdostojniejsi Księża Biskupi: J. E. Ks. Bp. Marjan Fulman i ks. Bp. Adolf Jełowicki.

Uroczystości pogrzebowe odbyły się 5 kwietnia. Eksportował na cmentarz ks. kan. Cz. Koziółkiewicz, wygłosili przemówienia: ks. kan. F. Szeleźniak w kościele i ks. kan. J. Władziński na cmentarzu. Udział duchowieństwa i wiernych był liczny.

Urodził się ks. Michał w Ostrawi ziemi łomżyńskiej, dnia 1 października 1870 roku. Do gimnazjum uczęszczał w Łomży, w roku 1889 wstępuje do seminarjum duchownego w Lublinie. W roku 1894 otrzymuje święcenie kapłańskie i jako kapłan staje do pracy duszpasterskiej.

Pierwszym posterunkiem jego pracy jest wikarjat w Krasnymstawie. W roku 1895 przechodzi na wikarjat do Sadownego na Podlasie. Poczem na własną prośbę opuszcza Sadowne i otrzymuje w roku 1898 wikarjat w Janowie Lubelskim.

Po kilku latach pobytu w Janowie Władza diecezjalna mianuje go proboszczem i dziekanem w Tomaszowie, skąd po dwóch latach t. j. w roku 1908 przechodzi na proboszcza do Janowa Lubelskiego. Tutaj ks. Michał pracuje nad kościołem duchowym i materjalnym aż do roku 1931.

W roku 1931 przechodzi do Lubartowa, który jest jego ostatnią placówką na ziemi.

A i to należy nadmienić, że Władza diecezjalna mianowała ks. Michała kanonikiem kapituły zamojskiej.

Requiescat in pace!

K r o n i k a.

Czynności Biskupie.

- J. E. Ks. Biskup Ordynarjusz dnia
- 24.III. przyjmował życzenia imieninowe od Duchowieństwa, a w dniu następnym od osób świeckich.
- 2.IV. w kaplicy Instytutu Misyjnego na zakończenie rekolekcji panów z inteligencji odprawił nabożeństwo, wygłosił naukę i rozdał Komunię św.
- 2.IV. z powodu zjazdu harcerskiego z terenu wojewódzkiego po nabożeństwie w katedrze wygłosił naukę.
- 6.IV. brał udział w „Godzinie Świętej“ w katedrze.
- 7.IV. zwiedził budujący się dom „Spójni“ na ul. Ogrodowej.
- J. E. Ks. Biskup Sufragan dnia :
- 1.IV. udzielił w Katedrze święceń diakońskich alumnom seminarjum duchownego i misyjnego.
- 6.IV. brał udział w „Godzinie Świętej“ w Katedrze.
- 8.IV. w Katedrze dokonał ceremonji poświęcenia palm i prowadził procesję palmową.
- 10.IV. wyjechał na pogrzeb ś. p. Księdza Arcybiskupa Piotra Mańkowskiego.

Godzina święta w Lublinie. W kościołach, wyznaczonych przez J. E. Księdza Biskupa Ordynarjusza oraz kościołach, które otrzymały pozwolenie, została odprawiona dnia 6 kwietnia Godzina święta. Udział wiernych był liczny. Zostały wygłoszone odpowiednie nauki, po których modlono się w milczeniu i śpiewano odpowiednie pieśni.

W Katedrze na powyższem nabożeństwie byli obaj Księża Biskupi. Piękne wrażenie robiły szkoły średnie i powszechne, śpieszące szeregami do wskazanych kościołów na to drogie nabożeństwo Odkupienia.

„Godzina święta“ dla szkół powszechnych miasta Lublina. Na Godzinę Świętą wyznaczoną przez Najwyższego Pasterza pośpieszyła i dziatwa szkolna lubelska, by swe hołdy złożyć Panu Jezusowi w tysiąc dziewięćsetną rocznicę Jego śmierci. Młodzież szkolna, począwszy od oddziału trzeciego wraz z nauczycielstwem, zapełniła dwie największe świątynie lubelskie—katedrę i kościół św. Pawła. Przepięknie wyglądały ołtarze tych świątyń tonące w zieleni, kwiatach i licznych światłach na tle sztandarów szkolnych. W „Godzinie św.“ również wzięły udział władze szkolne z p. Inspektorem L. Krupczakiem na czele. Program „Godziny św.“ wypełniły śpiewy chóralne, ogólne, kazanie i adoracja Najśw. Sakramentu. Słowo Boże wygłosił w Katedrze ks. prof. J. Dąbrowski, w kościele po-Bernardyńskim ks. Z. Berezecki. Oby ta wzniosła uroczystość zbliżyła naszą dziatwę do Tego, który ją tak niezmiernie kocha „Dopuszczcie dziateczki do mnie, bo takich jest królestwo niebieskie“.

Rekolekcje wielkopostne. W okresie W. postu ruch rekolekcyjny w naszej diecezji jeszcze potężniej się zaznaczył niż w roku ubiegłym. Przyczyniło się do tego niewątpliwie i Koło

XX. Kaznodziejów, którego członkowie pracowali w poszczególnych parafjach.

W Lublinie w tym czasie odbyło się kilkanaście seryj rekolekcyj.

Dla inteligencji męskiej i żeńskiej 7 seryj,

Dla młodzieży akademickiej 1 serja.

Dla mężczyzn i kobiet 7 seryj.

Dla młodzieży męskiej i żeńskiej 4 serje.

Następnie odbyły się rekolekcje w gimnazjach, seminarjach nauczycielskich, szkołach zawodowych i szkołach powszechnych.

W zakończeniu niektórych rekolekcyj brał udział J. E. Ks. Biskup Marjan Fulman, przemawiając i udzielając Komunii świętej.

Wieczornica papieska w szkole powszechnej żeńskiej XXI im. Królowej Jadwigi. Z radością piszemy o uroczystości ku czci Ojca św., która odbyła się w sali kasyna garnizonu żandarmerji pod opieką nauczycielstwa. Na scenie wśród zieleni i kwiecia, znajdował się wspaniały duży portret Ojca św. Piusa XI. Po krótkim przemówieniu ks. prefekta, który wyjaśnił dzieciom cel tej wieczornicy, nastąpił bardzo mile ujęty i serdecznie napisany referat, opracowany przez uczenicę tejże szkoły z oddz. VII-go. Referat zaznajomił dziatwę z postacią panującego dziś Papieża, gdy Ten przebywał w Polsce. Dalszy program wypełniły śpiewy, deklamacje i dwa obrazki sceniczne.

Pisząc o tej uroczystości, piszemy pod wrażeniem, że dziatwa bardzo zainteresowała się osobą Ojca św., że o Papieżu tego i następnych dniach sobie opowiadała; innemi słowy bardziej zbliżyła się do Najwyższego Pasterza i bardziej Go pokochała. Są zatem wieczornice tego rodzaju ważnym momentem w wychowaniu religijnem i doskonałym sposobem do wpajania młodzieży już od najmłodszych lat czci i miłości ku Namiestnikowi Chrystusa.

Z Suchowoli Lubartowskiej. W dniach 19—22 marca r. b. odbyły się rekolekcje zamknięte Koła Ziemianek Radzyńsko-Lubartowskiego w pałacu książąt Czetwertyńskich w Suchowoli. Rekolekcje prowadził ks. Lorek, Superjor Księży Misjonarzy z Warszawy. Uczestniczyło w rekolekcjach 14 pań ziemianek. Uczestniczki każdego dnia słuchały Mszy św. w kościele parafjalnym, gdzie też odbywała się i adoracja Najśw. Sakramentu. Na zakończenie rekolekcyj 22-go po Mszy św. była wygłoszona nauka i wszystkie rekolektantki przystąpiły do Komunii św.

Rekolekcje zrobiły duże wrażenie na uczestniczkach, zwłaszcza na po raz pierwszy odprawiających rekolekcje zamknięte. To też zadowolone opuszczały Suchowolę, dziękując serdecznie organizatorce i inicjatorce rekolekcyj pani hr. Grocholskiej, przewodniczącej ziemianek pow. Radzyńskiego.

Księżtwu Czetwertyńskim niech Bóg błogosławi za gościnność i dobre serce okazane ks. Superjorowi i uczestniczkom rekolekcyj.

Z dobroczynności prywatnej Zgromadzeń zakonnych i placówek katolicko-kościelnych w Lublinie. Nawet nie zdajemy sobie sprawy, jak wielka ilość ubogich korzysta z miłosierdzia chrześcijańskiego Zgromadzeń zakonnych i placówek ka-

tolicko-kościelnych. Wprawdzie z braku funduszków Zgromadzenia zakonne i placówki katolicko-kościelne nie mogą przytulić tylu ubogich, ilu pragnęłyby, niemniej jednak, żyjąc same z ofiar i pracy własnej, wielkiej części los twardy osładzają. Pomijając jałmużny codzienne, herbaty, „na drogę“, „na lekarstwo“, znaczki, składki, Zgromadzenia zakonne i placówki katolicko-kościelne wydają codzień pokaźną liczbę śniadań, kolacyj i obiadów. Wspominam tutaj o obiadach. I tak:

OO. Jezuici w miesiącach zimowych wydawali dziennie 60 obiadów.

OO. Kapucyni — 45 obiadów.

OO. Karmelici—20 obiadów, kilka śniadań i kolacyj.

SS. Szarytki — 210 obiadów.

SS. Urszulanki — 4 obiady, utrzymują 8 ubogich panienek, wydają 50 zup.

SS. Kanoniczki — 20 obiadów.

Seminarjum Duchowne—4 obiady i kilka śniadań.

Panie z ulicy Chmielnej—20 obiadów, utrzymują 2 studentki i 60 dziewcząt.

Panie z Gospody Chrześcijańskiej—4 obiady, dożywają 9-ro dzieci, wydają pokaźną ilość obiadów ulgowych, które to ulgi w poszczególnych miesiącach przedstawiają się następująco: styczeń—179 zł. 60 gr., luty—182 zł. 50 gr., marzec—195 zł. 25 gr.

Wykaz powyższy nie jest ani całkowity, ani skończony, jednak jest wystarczający, by rzucić światło na hojność tych, którzy z miłości dla Boga i bliźniego ukrywają swoje dobre uczynki, a których od czasu do czasu dla przykładu należy pokazać.

X. W. G.

W sprawie pielgrzymek na Jasną Górę. Z okazji trwającego na Jasnej Górze Jubileuszu do końca jesieni b. r. Ministerstwo Komunikacji dla pielgrzymów udzieliło następujących ulg kolejowych:

a) grupy, składające się conajmniej z 8 osób, otrzymują 33 $\frac{1}{3}$ % zniżki od cen normalnych,

b) grupy, składające się co najmniej z 50 osób — 50% zniżki od cen normalnych,

c) grupy, składające się co najmniej z 200 osób—60% zniżki od cen normalnych,

d) grupy, składające się co najmniej z 250 osób—66,6% zniżki od cen normalnych. Przewodnicy jadą bezpłatnie.

Ulg powyższe stosowane będą na podstawie pisemnych zgłoszeń Komitetów, organizacyj, księży proboszczów i t.p., skierowanych do urzędu stacji rozpoczęcia podróży przynajmniej na 48 godzin przed zamierzonym wyjazdem. Poza tem pielgrzymki, nie posiadający na drogę powrotną zaświadczeń, uprawniających do ulgowego powrotu (np. pielgrzymi, którzy przyszli do Częstochowy pieszo), a którzy zechcą powracać grupą z Częstochowy wspólnie do tej samej stacji, mogą korzystać z wyżej wymienionych zniżek kolejowych na podstawie zaświadczeń wydawanych przez klasztor Jasnogórski.

Organizacje męczyzn. Niedawno podawaliśmy powstanie nowej placówki katolickiej pod nazwą: Katolickie Stowarzyszenie

Mężczyzn w Szczepieszynie, jako pierwszej na terenie naszej diecezji. Obecnie z radością stwierdzamy, że takie placówki powstają i w innych parafjach. A więc: w *Łopienniku, Wysokiem, Konopnicy i Głusku*, mężczyźni katolicy z zapałem podchwycili myśl organizowania się w Katol. Stowarzyszenia Mężczyzn, liczenie się doń zapisując. Świadczy to o tem, że organizacja taka w parafji jest potrzebna, a nawet konieczna, gdyż mężczyźni mają przecież niemniejsze obowiązki od niewiast czy młodzieży wobec Kościoła, a kto wie czy nie więcej mogą zdziałać zrzeszeni do pracy apostołskiej w Akcji Katolickiej. W pracy tej, jak i w wielu innych zwykle początki są trudne, na to jesteśmy przygotowani, jednak fakt, że już w tak krótkim czasie powstało 5 placówek męskich, skupiających razem przeszło 300 mężczyzn, jest godny podkreślenia. Należy się spodziewać, że więcej parafji zwróci się do Sekretarjatu Akcji Katolickiej o zakładanie Kat. Stow. Mężczyzn, aby mieć rzeczywiście skupione wszystkie siły pod sztandarem Akcji Katolickiej, by obok Kat. Stow. Polek, Katol. Stow. Młodzieży Polskiej pracowało na równi Katol. Stow. Mężczyzn. Jak się dowiadujemy, szereg parafji ma już grunt do tej organizacji przygotowany należycie i czeka tylko na przybycie prelegenta z Lublina, jak w Zemborzycach, Fajslawicach, Gorzkowie i t. d. Najbliższe więc dni przyniosą nam znów kilka nowych placówek, które powiększą zespół dobrych siewców ziarna Chrystusowego.

Święto Związkowe Kat. Związku Polek w Lublinie.

W październiku r. 1925 Kardynał Merry del Val, ówczesny protektor międzynarodowej Unji Katolickiej Kobiet, na wielkim zjeździe Unji oddał wszystkie organizacje kobiece w skład Akcji Katolickiej wchodzące pod opiekę Najświętszej Marji Panny, prosząc Ojca św. o wyznaczenie jednej z uroczystości Matki Najświętszej na święto patronalne tych organizacji. Ojciec św. poparł tę inicjatywę Swem błogosławieństwem i wyznaczył dzień Zwiastowania Najświętszej Marji Panny, jako dzień święta organizacyjnego Międzynarodowej Unji Katolickiej Kobiet.

Ponieważ zaś Zjednoczenie Katolickich Związków Polek, jako Centrala Kobiecej Akcji Katolickiej wchodzi w skład Unji, więc i wszystkie nasze Kat. Zw. Polek jednoczą się w tym dniu we wspólnej modlitwie do Matki Bożej o błogosławieństwo w naszej pracy organizacyjnej.

Katolicki Związek Polek w Lublinie, którego działalność na terenie diecezji coraz szersze zatacza kręgi i który skupia obecnie już około 40 Kat. Stow. Polek z 2000 członkiń, postanowił w tym roku uczcić święto Związkowe wspólnym obchodem. Stowarzyszenia podchwyciły inicjatywę Związku z zapałem, przechodzącym oczekiwania inicjatorów. W dzień uroczystości przeniesionej na niedzielę dnia 26 marca zjechało się do Lublina 250 kobiet ze Stowarzyszeń: w Fajslawicach, Biskupicach, Wąwolnicy, Kawęczynie, Dysie, Zemborzycach, Głusku i t. d. i t. d. — Po wspólnej Komunji św. w kościele Katedralnym, stowarzyszone zebrały się ze sztandarem Związku w prezbiterjum, aby uczestniczyć we Mszy św. odprawianej na intencję Związku przez J. E. Ks. Biskupa Fulmana. Po Mszy św. Ks. Biskup przemówił

w bardzo serdecznych słowach, udzielając im Swego Pasterskiego i Ojcowskiego błogosławieństwa, poczem klęcząc u stopni ołtarza odmówił akt oddania się pod opiekę Najświętszej Marji Pannie i zaintonował „Pod Twoją Obronę“, co stowarzyszone z zapalem odśpiewały.

Po śniadaniu w Gospodzie Chrześcijańskiej, odbył się dalszy ciąg uroczystości w auli Kat. Uniwersytetu Lubelskiego łaskawie udzielonej przez J. Magn. Ks. Rektora Kruszyńskiego. Uroczystość tę J. E. zaszczylił swą obecnością. Sala była przepelniona. Przewodnicząca Związku p. d-rowa Modrzewska zagaiła obchód, podnosząc znaczenia święta organizacyjnego, które łączy się w naszej diecezji z uroczystością imienin Dostojnego naszego Protektora J. E. Ks. Biskupa. Kończąc swe przemówienie, złożyła p. Modrzewska imieniem Kat. Związku Polek w Lublinie Księdzu Biskupowi najserdeczniejsze życzenia, poczem chór parafji św. Pawła pod batutą p. Podobińskiego odśpiewał „Plurimos Annos“. P. Teresa Lipczyńska z Kryniczek wygłosiła piękny i głęboki referat o ideologii Kat. Związku Polek, poczem chór odśpiewał pieśni świeckie i dwie pieśni Marjańskie, a p. Łucja Chmielewska wygłosiła deklamację „Legenda Tatrzańska“ Walerji Szalay Groele. Na zakończenie Ksiądz Biskup przemówił do stowarzyszonych, wzywając je do wytrwałej pracy apostołskiej w rodzinach i parafjach, poczem wszyscy obecni odśpiewali jedną zwrotkę pieśni „My chcemy Boga“.

Mamy nadzieję, że uroczystość ta — skromna a poważna — pozostawi głębokie wrażenie w sercach uczestniczek i przyczyni się do umocnienia i ożywienia pracy organizacyjnej.

Zaprzysiężony dostawca win Mszalnych.

ODPIS ZAŚWIADCZENIA

**KURJA METROPOLITALNA
WARSZAWSKA**

za Nr. 2323 z dn. 30.IV 1929 r.

*Niniejszym zaświadcza, że firma
WACŁAW RAGO i S-ka w War-
szawie, ul. Krakowskie Przedmieście
№ 54, jest zaprzysiężonym dostaw-
cą Wina Mszalnego.*

*Kanclerz Kurji (podpisane)
X. Dr. Z. Choromański*

*Notariusz Kurji (podpisane)
X. W. Celiński*

Dom Handlowy
WACŁAW RAGO i S-ka

HURTOWY SKŁAD WIN
w Warszawie.

Pragnąc udostępnić W. Duchowieństwu nabywanie win Mszalnych ze źródeł pewnych i kontrolowanych, podaje niniejszem do łaskawej wiadomości W. Duchowieństwa, że wina Mszalne naszych piwnic w butelkach, z kartkami pochodzenia, po cenach hurtowych są do nabycia

w FIRMIE

St. Rakszewski i J. Zubrzycki

SKŁAD WIN

Lublin, Krak.-Przed. 40.

Telefon 7-30.

Fabryka świec W. GOSEK

w LUBLINIE, ulica Królewska Nr. 4. Telefon 13-50.

Konto czekowe w P. K. O. Nr. 66-701.

Poleca w dużym wyborze świece kościelne: świece dla bractw i kółek różańcowych: woskowe, stearynowe, sprężynowe, nadstawkowe i gromnice gładkie i ozdobne we wszystkich wymiarach i gatunkach. Paschały i trianguły. Kadzidla różnych gatunków, oliwę, lampki, ampułki, kropidla, knotki i t. p.

Wymiana odpadków świec lub wosku, względnie przelanie na nowe świece skuteczniamy na bardzo dogodnych warunkach.

Cenniki wysyłamy na ~~żądanie~~.

Ceny niższe.

T R E Ś Ć:

AKTA STOLICY APOSTOLSKIEJ. — Konstytucja Apostolska, mocą której udziela się odpust roku świętego 1933—1934 zakonnikom i innym osobom, które powstrzymuje stała przeszkoda od pielgrzymki do Rzymu. Przytem są nadane odpowiednie pełnomocnictwa dotyczące rozgrzeszenia i zamiany ślubów. — Konstytucja Apostolska w sprawie zawieszenia odpustów i upoważnień ze względu na rok wielkiego i powszechnego jubileuszu od dnia 2 kwietnia 1933 r. do dnia 2 kwietnia 1934 r. — Konstytucja Apostolska, która nadaje nadzwyczajne pełnomocnictwa penitencjarzom i innym spowiednikom rzymskim w ciągu powszechnego i wielkiego jubileuszu od dnia 2 kwietnia 1933 r. do dnia 2 kwietnia 1934 r. — Zasady, któremi winni się rządzić Ordynariusze przy staraniach o dyspensę od postu eucharystycznego dla kapłanów przed odprawieniem Mszy św. — W sprawie używania światła elektrycznego w kościołach i kaplicach.

Z KURJI BISKUPIEJ. — Rekolekcje dla kapłanów w Domu rekolekcyjnym XX. Jezuitów w Dziecicach na Śląsku w 1933 r. — Opłaty stemplowe od wyciągów świadectw z akt stanu cywilnego.

AKCJA KATOLICKA. — Tydzień Miłosierdzia. — Z Referatu Organizacji Kościelnych.

ARTYKUŁY RÓŻNEJ TREŚCI. — Rys historyczny parafji Chodywańce.

NEKROLOGJA. — Ś. p. ks. Michał Zawisza.

KRONIKA. — OGŁOSZENIA.

CENA PRENUMERATY: miesięcznie wraz z przesyłką pocztową 1 zł. 50 gr
CENA OGŁOSZEN: cała strona okładki 50 zł., 1/2 strony 25 zł., 1/4 strony 15 zł.

Redaktor Ks. Dr. Wł. Goral, Seminarjum Duchowne.

Pałac Biskupi: Telefon № 6-24. Kurja Biskupia: Telefon № 46.

P. K. O. Konto Biskupa Lubelskiego № 100,139.

Adres Redakcji: Seminarjum Duchowne.

Wydawca i Administracja Kurja Biskupia w Lublinie.

Druk. M. Kossakowska—Lublin.